
Afganistan - wojna afgańsko - rosyjska

Afganistan - wojna afgańsko - rosyjska

Afganistan historycznie należał do bardziej zacofanych, pustynnych państw Bliskiego Wschodu. Choć jednolity religijnie (kraj islamski) podzielony był on według występowania grup etnicznych. Najliczniejszą grupą byli i do dziś pozostają Pasztunowie (ok. 53%). Inne nacje to m.in. Tadźcy, Hazarowie i Uzbegy. Co się tyczy historii, to po wyzwoleniu się spod brytyjskiej dominacji Afganistan zachował neutralność zarówno podczas pierwszej jak i drugiej wojny światowej. Ówczesny król Muhammad Zahir Chan wprowadził państwo do grupy państw ONZ, a w 1964 r. okrojował konstytucję tworząc z Afganistanu państwo o ustroju monarchii konstytucyjnej. W 1973 r. został on jednak obalony przez wojskowych, po czym udał się na wygnanie do Włoch. W tym czasie oficerowie proklamowali republikę, a pierwszym prezydentem został Muhammad Daud Chan. W roku 1978 został on zamordowany a w ramach tzw. rewolucji kwietniowej, kiedy to utworzony został nowy twór pod nazwą Demokratyczna Republika Afganistanu. Przewrót, wspierany przez ZSSR, miał na celu utworzenie państwa komunistycznego. Po licznych puczach wojskowych władzę przejął agent rosyjskiego wywiadu (KGB) - Babrak Karmal.

Wojna afgańsko - rosyjska 1978-1994

Utrata poparcia oraz wzrost nastrojów antyrządowych zmusił Karmala do poszukiwania pomocy od ZSRR. Ówczesny przewodniczący - Leonid Breżniew zdecydował o wysłaniu zbrojnych oddziałów do Afganistanu. Napastnicy napotkali jednak opór mudżahedinów (antyrządowych oddziałów islamskich bojowników). Co więcej, strona ta, otrzymała wsparcie finansowe od m.in. USA, Wielkiej Brytanii, Pakistanu, a nawet Chin. Mimo zaangażowania znacznych sił, przewagi technologicznej oraz okrucieństwa (stosowanie taktyki tzw. spalonej ziemi) armia rosyjska nie potrafiła pokonać fanatycznego przeciwnika. Po przejęciu władzy w ZSRR, nowy przewodniczący - Michaił Gorbaczow zapowiedział wycofanie wojsk z regionu. Stało się to na mocy porozumień genewskich i do 1989 r. ostatni żołnierze radzieccy opuścili Afganistan. Była to wówczas wielka porażka mocarstwa, która kosztowała życie ok. 20 tys. żołnierzy i przyniosła ogromne straty finansowe. Wojna trwała jednak nadal: pomiędzy siłami pro-rządowymi, a mudżahedinami. Ci drudzy w roku 1992 zdobyli stolicę Kabul, a nowym prezydentem został Tadżyk Burhanuddin Rabbani. Kraj, podzielony na strefy kontroli nadal jednak pogrążony był w chaosie.

Dzisiejsze problemy w Afganistanie

Mimo zakończenia oficjalnej wojny Afganistan nadal stanowi istny poligon. Wielu z lokalnych dowódców polowych utrzymuje prywatne armie nie chcąc podporządkować się legalnym władzom. Kolejnym problemem są wciąż aktywne siły talibów, ukrywające się w górzystych terenach przy granicy z Pakistanem. Raz po raz dokonują zamachów na siły stabilizacyjne czy ludność afgańską, uznawaną za kolaborującą z okupantem. Głośnym wydarzeniem był zamach na wiceprezydenta kraju Hadżiego Abdula Kadira w 2002 r. Ponadto kraj boryka się z klęskami głodu, mozolną odbudową gospodarki, problemem wszechobecnych min (jeszcze z czasów wojny z ZSRR) rozsianych po kraju czy przemytem narkotyków.